

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**ОДЕСЬКИЙ ПРИВАТНИЙ
ЗАКЛАД ОСВІТИ
«ТІКВА-ОР САМЕАХ»**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ**

Збірник наукових праць

**Одеса
2022**

УДК 371
ББК 74

Ухвалено Вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Протокол № 8 від 24.03.2022 р.

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор Черненко Н.М.
кандидат педагогічних наук Рищак Н.І.

Сучасні проблеми навчання і виховання : збірник наукових праць
/ Упорядник І.О. Бартенєва. Одеса, 2022. Лютий. 220 с.

У збірнику наукових праць розглядаються актуальні питання сучасної педагогічної науки. Матеріали стануть у нагоді для викладачів закладів вищої освіти, здобувачів вищої освіти, аспірантів, педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

*ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО»
ОДЕСЬКИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ОСВІТИ «ТІКВА-ОР САМЕАХ»*

© Кафедра педагогіки
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», 2022
© Одеський приватний
заклад освіти «Тіква-Ор Самеах», 2022

педагогові спостерігати та коригувати процес здійснення проекту та розвитку особистісних якостей школярів.

Література

1. Войтович О. Упровадження методу проектів у виховний процес // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2008. № 9. С. 33–36.
2. Єрмаков І. Компетентністий потенціал проектної діяльності // Школа . 2006. №5. С. 4-19.
3. Забродська Л.М., Онопрієнко О.В., Хоружа Л.Л., Цимбалару А.Д. Інформаційно-методичне забезпечення проектно-технологічної діяльності вчителя: науково-методичний посібник / За ред. А.Д.Цимбалару, Онопрієнко О.В. Х.: Вид.гр. «Основа», 2007. 208 с.
3. Прищепа С. М. Проектування виховної діяльності класного колективу : метод. посібника. Умань : ПП Жовтий О. О., 2014. 66 с.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Шищенко І. А.,
здобувач освітнього ступеня «магістр»
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Науковий керівник:
Черненко Н. М.,
д. пед. наук, професор кафедри
освітнього менеджменту та публічного управління
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»*

Постановка проблеми і актуальність. Проблема пошуку форм організації освітньої діяльності, які б забезпечували позитивний результат, завжди хвилювала педагогів. Безперечно, цей пошук сприяє розробці, апробації та впровадженню у практику роботи інноваційні технології

навчання. Надбання світового педагогічного досвіду, досягнення вітчизняної науки, а також досвід поколінь є підґрунтям інноваційної діяльності педагога. На сучасному етапі розвитку суспільства в Україні функціонують різні типи закладів освіти, ефективне вирішення пріоритетних завдань розвитку, навчання та виховання дітей в яких неможливе без пошуку оптимальних форм організації освітнього процесу, використання перспективного педагогічного досвіду, а також здійснення інноваційної діяльності.

Різні аспекти інноваційної діяльності порушують такі вчені: Л. Ващенко, І. Гавриш, Л. Даниленко та ін.; інноваційний розвиток освітньої установи, стратегії розвитку сучасного закладу освіти – А. Ніколаєв, Т. Постоян, О. Сакалюк, Н. Романенко, М. Ручкіна, Н. Черненко та ін.

Мета статті: визначити та обґрунтувати шляхи організації діяльності закладу освіти в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Пріоритетними завданнями педагогічних колективів закладів освіти, які здійснюють інноваційну діяльність, є: вивчення освітніх інновацій, визнаних ефективними вітчизняною та світовою педагогічною наукою, а також ефективність їх впровадження в інших закладах освіти; моніторинг ефективності впровадження інновацій, розроблених педагогічними колективами закладів освіти; створення бази даних щодо впровадження освітніх і педагогічних інновацій у закладах освіти; розроблення методичних рекомендацій щодо організації роботи закладів освіти, які здійснюють інноваційну діяльність.

На рівні закладу освіти інноваційна діяльність передбачає застосування інновацій (зміни всередині системи), експериментальну перевірку результативності і можливості використання інновацій в інших закладах освіти. Традиційно основними завданнями інноваційної діяльності у закладах освіти, найголовнішими серед них є такі: апробація вітчизняних і світових освітніх і педагогічних інновацій; апробація інновацій, розроблених у ході експериментальної роботи регіонального рівня; розробка й експериментальна

перевірка продуктивності й можливості застосування освітніх і педагогічних інновацій; застосування освітніх і педагогічних інновацій.

Основні проблеми організації і здійснення інноваційної діяльності в закладі освіти, пов'язані, в першу чергу, з недостатньою підготовкою педагогічних працівників; недостатньою залишається розробка теорії педагогічної інноватики, управління інноваційними процесами, менеджменту освіти.

Спеціальна підготовка керівного складу освітянської галузі до інноваційної діяльності є проблемою важливою і невідкладною для розв'язання, оскільки сучасного ефективного керівника освіти мають вирізняти з-поміж інших особливого типу вміння та адміністративні навички, що характеризують його як організатора і професійного управлінця. Серед них: виконання сукупності міжособистісних, інформаційних і організаційно-технологічних управлінських ролей; використання своїх особистісних якостей як основного джерела і засобу управління; уміння гнучко і сміливо діяти в нестандартних ситуаціях; здатність визначати загальний напрям руху навчального закладу чи підрозділу як керованої педагогічної системи, її зміни і шляхи подальшого удосконалення.

Розвиток системи освіти в цілому і конкурентоспроможності кожного закладу освіти зокрема потребує підготовки його керівника як менеджера, що можливо забезпечити лише на засадах наукового менеджменту. Реалізація цього завдання значною мірою залежить від рівня наукового пізнання шляхів та засобів використання можливостей неперервної педагогічної освіти, яка передбачає єдність допрофесійного, фундаментального професійного та післядипломного етапів підготовки, фахівця в галузі управління закладом освіти чи організаційним підрозділом.

У зв'язку з цим вважаємо за необхідне наголосити на необхідності:

1. Організації системи тренінгів (для підготовки керівників методичних об'єднань, педагогів до організації інноваційної діяльності), які сприятимуть розвитку їх професійно важливих якостей.

Спираючись на погляди вчених [1; 3], зауважимо, що в основі психологічної готовності керівника закладу освіти до управління інноваційними процесами в ньому лежить його особистісна орієнтація, яка зумовлена настановчим полем, що містить у собі настанови відносно ставлення до сучасного закладу освіти інноваційних процесів, мети, завдань та способів управлінської діяльності, рис своєї особистості, ставлення до усіх суб'єктів управління. Успішність управлінської діяльності в галузі освіти, як зазначає науковець, залежить не лише від рівня загальної та спеціальної готовності, а й від готовності до несподіванок, тобто здатності учасників освітнього процесу працювати в умовах проблемних ситуацій без втрати працездатності та психічного здоров'я, розвиваючись як особистість та удосконалюючись як професіонал.

Професійна діяльність в умовах інноваційного середовища обумовлена частою зміною ситуацій, стресами, непередбаченими подіями, тому найзагальніші та найнеобхідніші для професійної діяльності керівників закладів освіти в умовах інноваційного середовища є характеристики: позитивне ставлення до професійної діяльності; адекватні вимогам цієї діяльності риси характеру, темпераменту, здібностей, мотивації; систематизацію необхідної для цієї діяльності знань, умінь та навичок; професійно важливі стійкі особливості пам'яті, сприйняття, уваги, мислення, емоційних і вольових процесів [3].

Висока ефективність тренінгових занять забезпечується за рахунок того, що цінується точка зору й знання кожного учасника; є можливість поділитися своїм досвідом і проаналізувати його у комфортній атмосфері, без примусу; можливість припускатися помилок, що не викликає негативної реакції. Під час тренінгів кожен визнається унікальною особистістю, має повну свободу, право на повагу; природно відбувається процес саморозвитку, здійснюється чітке й реальне ціле покладання і рефлексія.

2. Проведення додаткових постійно діючих семінарів з питань впровадження інноваційної діяльності в галузі освіти.

Оволодіння кожним керівником закладом освіти засадами педагогічної інноватики надасть йому можливості підвищити не лише результативність власної управлінської діяльності, а й привести заклад освіти до більш якісного функціонування, спрямованого на стабільний розвиток. У зв'язку цим доречним буде система діючих семінарів.

3. Враховуючи сучасний стан організації інноваційної діяльності в закладах освіти сучасні керівники повинні бути готовими до антикризових ситуацій, заходів, при яких що дуже часто використовують реінжиніринг.

Реінжиніринг (перебудова, перепланування, перепроєктування) вважається однією з найбільш ефективних інновацій у менеджменті сьогодні. Сучасний менеджмент не може мати іншої основи, аніж пошук і активне використання нових форм, методів, прийомів, оскільки підходи, що використовувалися раніше, себе не виправдовують. Реінжиніринг – це перепроєктування ділових процесів для досягнення радикального, стрибкоподібного покращення діяльності організації (компанії) [4, с. 7].

Реінжиніринг як засіб конвергентного мислення і технологія активного якісного управління базується на концепції перервності. Це означає відшукування застарілих правил і фундаментальних припущень, що в концентрованому вигляді є стереотипами, на яких у минулому була побудована діяльність організації, і рішення їх подолання. Обґрунтованість існуючих фундаментальних припущень глибоко і критично переглядається, відбувається різке заперечення застарілих правил, які приводять до низької ефективності того чи іншого процесу в нових умовах діяльності.

4. Організація системи методичного супроводу інноваційної діяльності у закладі освіти.

Важливо знати свій педагогічний колектив, сильні і слабкі сторони кожного. Спираючись на них, необхідно сформувати таку систему методичного супроводу інноваційної діяльності педагогів, в якій педагогічна підтримка буде адресною (диференційованою), отже, більш ефективною.

Методичний супровід інноваційної діяльності педагогів організується в кілька етапів. На підготовчому етапі основними завданнями є: вивчення інноваційного потенціалу особистості педагога, виявлення здатності педагога до розвитку, аналіз умов освітнього середовища. Практичний етап включає розробку цільової програми розвитку професійної компетентності педагогів. На узагальнюючому етапі основна робота полягає в оцінці якості освітнього процесу, аналізі та поширенні успішного інноваційного педагогічного досвіду.

Для забезпечення активної участі педагогів закладів освіти в інноваційній методичній роботі необхідно проектування продуктивних форм. До комплексу необхідних педагогічних умов відносяться: відбір та експертиза (оцінювання) інноваційного змісту освіти; проектування продуктивних форм методичної роботи, які активізують педагогів закладів освіти на підвищення професійної компетенції; нормування форм методичної роботи, зорієнтованих на освоєння і розробку педагогами інноваційних програм і технологій, на освоєння нових способів професійно-педагогічної діяльності.

Отже, інноваційна методична робота – частина професійно-управлінської, педагогічної діяльності, відмітними особливостями якої є: забезпечення роботи освітньої установи в режимі розвитку; відбір змісту методичної роботи, що забезпечує особистісний розвиток школяра, її саморозвиток; забезпечення інформацією педагогів про інноваційні факти і явища, організація експертизи; оснащення педагогів способами професійно-педагогічної діяльності, що забезпечують ефективний вплив на особистісний розвиток дитини.

В умовах модернізації сучасної системи освіти зростає роль інноваційної діяльності, яка набуває все більш масового характеру, оскільки виникає потреба в оновленні змісту освіти, досягненні нової якості на основі інноваційних ініціатив за пріоритетними напрямками освітньої діяльності. Методичне навчання педагога має бути науково-організованим, системним, цілеспрямованим, сприяти його постійному особистісному професійному розвитку. Кероване якісне зростання професійної майстерності кожного

педагога і розширення педагогічних можливостей всього колективу – головні орієнтири керівника закладу освіти.

Висновки. Керівник закладу освіти сьогодні повинен вміти працювати в інноваційному режимі, знати, як організувати інноваційну та експериментальну роботу, враховуючи ідентифіковані шляхи, а саме: організації системи тренінгів (для підготовки керівників методичних об'єднань, педагогів до організації інноваційної діяльності), які сприятимуть розвитку їх професійно важливих якостей; проведення додаткових постійно діючих семінарів з питань впровадження інноваційної діяльності в галузі освіти; готовність керівників закладів освіти до антикризових ситуацій, заходів, використовуючи реінжиніринг; організація системи методичного супроводу інноваційної діяльності у закладі освіти.

Важливе завдання – вміння налаштувати на інноваційну діяльність педагогічний колектив. Зберегти високий рівень роботи установи, мати високий рейтинг і довіру у батьків в сьогоднішніх фінансово-економічних умовах нелегко, але можливо. І один із шляхів розвитку – це організація інноваційної діяльності. В умовах сучасних змін впровадження інновацій – обов'язкова умова розвитку закладу освіти.

Література

1. Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону : монографія. К. : ВПЦ «Тираж», 2005. 380 с.
2. Гавриш І. В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Харків, 2006. 572 с.
3. Даниленко Л. І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах : монографія. К. : Міленіум, 2004. 358 с.
4. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. Б. Менеджмент : теорія та практика : підручник. Карт-бланш, 2003. 490 с.